

Γ. Κονδύλη & Όθωνος 1, Μαρούσι | 210 61 24 000
www.akadimos.gr | fb:@akadimos.marousi | tw:@Akadimos

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ **Α' ΛΥΚΕΙΟΥ**

Εισηγήτρια: Ειρήνη Στέφου

Ημερομηνία: 10/02/2020

Μη λογοτεχνικό κείμενο

Η σύγκρουση των δύο γενεών

Η εφηβική ηλικία είναι η ηλικία της κρίσης, των συγκρούσεων και των προβλημάτων εξαιτίας των ψυχοσωματικών αλλαγών και των κοινωνικών απαιτήσεων, χωρίς όμως να υπάρχει η παράλληλη παροχή εκ μέρους της κοινωνίας της κατάλληλης βοήθειας για την ομαλή ένταξη των εφήβων στην κοινωνία. Ας έχουμε υπόψη μας ότι οι συγκρούσεις του εφήβου με τους ενηλίκους είναι εκδήλωση ψυχικής υγείας, θετικής εμπειρίας και δείγμα φυσικής ανέλιξης του προς την ωριμότητα και φυσικής διαδικασίας που οδηγεί στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Αυτές όμως είναι ευτυχώς **παροδικές** και γι' αυτό πρέπει να ανησυχούμε γι' αυτές μόνοι όταν είναι διαρκείς και εκδηλώνονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Ως εκ τούτου υπάρχει περίπτωση ο έφηβος, που ζητά ανεξαρτησία στη δράση του, αν οι γονείς του την αρνηθούν, να φτάσει να φύγει ακόμα και από το σπίτι του.

Στις περιπτώσεις των συγκρούσεων η σωστή αντιμετώπιση των εφήβων είναι να τους ακούει κανείς με προσοχή και χωρίς διακοπή ως το τέλος. Κατόπιν, αντί να υπογραμμίζουμε τα λάθη τους, να τους κριτικάρουμε, να απορρίπτουμε τη γνώμη τους και να **φιλονικούμε** μαζί τους, είναι ανάγκη να συζητούμε μαζί τους τα θέματα και τις απόψεις τους με ηρεμία, με ησυχία, με σεβασμό, σοβαρότητα και σαν ίσοι προς ίσους. Ύστερα θα διατυπώνουμε τις δικές μας απόψεις με ηρεμία και χωρίς να απευθυνόμαστε προς αυτούς σαν να είναι κατώτεροί μας και μικρά παιδιά, γιατί τότε θα αρχίσουν να σκέπτονται και να δέχονται τις συμβουλές μας, τις σκέψεις μας και τις αξίες μας. Αντίθετα όμως, αν απομακρυνθούν οι νέοι από τους γονείς τους και από άλλα αξιοσέβαστα πρόσωπα και απορρίψουν τις γνώμες και τις αξίες τους, τότε υπάρχει κίνδυνος να παρασυρθούν από τις ιδέες άλλων, που μπορεί να τους βλάψουν. Επίσης, αποτελεί σφάλμα των γονέων και μάλιστα ολέθριο να μη συγχωρούν τα παιδιά τους για τα σφάλματά τους. Αλλά και αυτοί οι ίδιοι, όταν σφάλλουν, δεν πρέπει να διστάζουν να ζητούν συγγνώμη από τα παιδιά τους, γιατί έτσι θα τα συνηθίσουν και αυτά να συγχωρούν τους άλλους και να τους ζητούν συγγνώμη. Συνεπώς, με τον τρόπο αυτό απαλλάσσονται από τα αισθήματα ενοχής και μνησικακίας και χαίρονται τη ζωή.

Επιπλέον, οι νέοι κατά κανόνα δεν ανέχονται την πολλή ηθικολογία, την ηθική του συμβιβασμού και την πολιτική σκοπιμότητα και επιθυμούν την ευθύτητα, την τιμιότητα και τη δικαιοσύνη σε απόλυτο βαθμό. Ζητούν από τους μεγάλους για το ποιο είναι το σωστό έμπρακτα παραδείγματα και όχι λόγια. Διαφορετικά όχι μόνο τους μιμούνται, αλλά και τους **υπερθεματίζουν** στην **ανάρμοστη** συμπεριφορά. Είναι και σήμερα πολύ επίκαιρα τα λόγια του Ρώσου επαναστάτη του 19^{ου} αιώνα Herten εκ μέρους των τότε νέων προς τους ενηλίκους. «Ήσασταν υποκριτές. Θα είμαστε κυνικοί. Μιλούσατε σαν ηθικολόγοι. Θα μιλούμε χωρίς ηθική. Ήσασταν ευγενείς προς τους ανωτέρους σας, αγενείς προς τους κατωτέρους. Θα είμαστε αγενείς προς όλους».

Η ορθή και αποτελεσματική αντιμετώπιση των εφηβικών συγκρούσεων επιτυγχάνεται με τη βαθιά κατανόηση των εφήβων από τους ενήλικους και ιδιαίτερα από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς τους. Οι έφηβοι αισθάνονται βαθιά την ανάγκη της επιτυχίας, της ασφάλειας, της αγάπης, της αναγνώρισης και της κατανόησης από τους άλλους. Και κατανόηση σημαίνει να ξεπεράσουν, αρχικά, οι ενήλικοι τον εγωισμό τους και να συνειδητοποιήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι εξαιτίας τους και εξαιτίας των ιδιαίτερων οικογενειακών συνθηκών και του κοινωνικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζουν. Κατανόηση σημαίνει, επίσης, να τους αναγνωρίσουν ως αυτόνομες προσωπικότητες με τη δική τους ιδιομορφία και να τους αντιμετωπίσουν με όλες τις πιθανές ανάγκες τους και με τις αδυναμίες τους. Έτσι, λοιπόν, αποκτώνται η εκτίμηση, η εμπιστοσύνη και η αγάπη των εφήβων, τα οποία διώχνουν την αποξένωση και την ψυχρότητα και τους κάνουν να ανοίξουν την καρδιά τους και να φιλοτιμηθούν, για να δεχτούν τη βοήθεια των ενηλίκων.

B. K. Αναστασιάδης, Ψυχοπαιδαγωγική της εφηβικής ηλικίας, Αθήνα, 1998

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

ΘΕΜΑ 1^ο

Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο των τριών πρώτων παραγράφων του κειμένου σε 70-80 λέξεις

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2^ο

A) Να παρουσιάσετε τη δομή της τελευταίας παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 5

B) Εντοπίστε πέντε διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες συνδέονται οι περίοδοι στη δεύτερη παράγραφο και εξηγήστε τι δηλώνουν.

Μονάδες 5

Γ) Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου να γράψετε μια συνώνυμη:
παροδικές, φιλονικούν, υπερθεματίζουν, ανάρμοστη, εκτίμηση

Μονάδες 5

Δ) **απορρίπτω, συγγνώμη, ανέχομαι, κατανόηση, περιβάλλον** : Να αναλύσετε τις λέξεις στα συνθετικά τους και από το δεύτερο συνθετικό της κάθε λέξης να σχηματίσετε μια δική σας (απλή ή σύνθετη) λέξη.

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 3^ο

Στο παρακάτω κείμενο η ηρωίδα συνειδητοποιεί πως τα παιδιά της διαφέρουν πολύ από εκείνη. Ποιοι είναι οι λόγοι αυτής της διαφοροποίησης; Γιατί στο τέλος του κειμένου επιλέγει να εκφραστεί με τον τρόπο που εκφράζονται οι νεότεροι;

Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων.

Λογοτεχνικό κείμενο

Σκηνές από έναν γάμο σε ένα μυθιστόρημα γύρω από τις εύθραυστες ισορροπίες των ενδοοικογενειακών σχέσεων, τα ρευστά όρια της ηθικής και το σκοτεινό βλέμμα της

σαγήνης. Η καταγραφή των σκέψεων της Μαρίας φανερώνει με εκπληκτική ενάργεια τις αγωνίες της, είναι μια μητέρα της σύγχρονης εποχής, όπου η μητρότητα, όπως και ο γάμος έχουν αποκτήσει νέες απρόσμενες δυσκολίες.

Τι να πει, δεν θεωρεί πως είναι αρτηριοσκληρωτική, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι την ενοχλούν πολλά πράγματα στα παιδιά της, όχι μόνο η γλώσσα τους – η αφασία τους για παράδειγμα, η αδιαφορία τους για το μέλλον, το δικό τους μέλλον, και πρέπει συνεχώς να είναι εκείνη πίσω να σπρώχνει και να φωνάζει, κι ο Φαίδων, δε λέει, αλλά κυρίως εκείνη, ν' αγωνιά για τους βαθμούς τους και για το επίπεδο της γνώσης που παίρνουν, και για τις παρέες τους. Για όλα. Δεν ξέρει αν αυτό ισχύει με όλους τους γονείς, με όλες τις μανάδες, αλλά θα τα θελε διαφορετικά τα παιδιά της, πιο πολύ σαν κι αυτήν – πάντα συγκρίνει τον τρόπο που σκεφτόταν εκείνη στην ηλικία τους με το πώς σκέφτονται αυτά τώρα. Το ξέρει, άλλες εποχές, άλλες αξίες είχαν τα παιδιά τότε, ο κόσμος γενικότερα. Αλλά διαρκώς προσπαθεί να αναγνωρίσει πράγματα δικά της πάνω τους, λες και μ' αυτό τον τρόπο θα πιστοποιήσει τη συγγένεια. Κι όχι ότι δεν την αναγνωρίζει, αλλά στο σύνολο τα παιδιά της είναι διαφορετικά – κακά τα ψέματα, βλέπουμε τα παιδιά μας σαν τους καθρέφτες μας, όπου θα μπορούσαμε να διακρίνουμε το πρόσωπό μας, αλλά δυστυχώς το ακριβές αντίγραφο που θα περιμέναμε συχνά με καρικατούρα μοιάζει. Ίσως γιατί έχουν μαζέψει καταβολές από δω κι από κει, λες και δεν το ξέρει, ένα πενήντα τοις εκατό των γονιδίων τους προέρχεται από μια οικογένεια που της είναι απολύτως ξένη. Αλλά ίσως και γιατί το περιβάλλον που μεγαλώνουν είναι διαφορετικό. Όμως γι' αυτήν, όπως και να 'χει το πράγμα, σε σχέση με την ίδια, με τον εαυτό της δηλαδή, ένας σπασμένος καθρέφτης είναι τα παιδιά της, έτσι νιώθει μερικές φορές σαν κάτσει και το αναλύσει – ή μάλλον το ανάποδο, ένας σπασμένος καθρέφτης είναι η ίδια, δεν ξέρει ακριβώς τι απ' τα δύο, ή ίσως το ίδιο κάνει – όσα τα παιδιά τόσα και τα κομμάτια του καθρέφτη – άντε κι ένα κομματάκι ο Φαίδων στη γωνία, χωρίς αξιώσεις όμως αντανάκλασης εκεί – απ' όπου το πρόσωπό της, η αυτοεικόνα της αναδύεται διαστρεβλωμένη, κατακερματισμένη κι αλλοιωμένη αναμφισβήτητα, δεν είναι πια ολόκληρη, άρα δεν μπορεί να είναι η ίδια, αφού μπήκε σ' αυτό το μονόδρομο που λέγεται κάνω παιδιά. Όπου κι αν πάει, όπου κι αν σταθεί, ακόμη κι αν είναι σπίτι της, στο μπάνιο της, νιώθει πως κάποια κομμάτια της, κάποια μέλη του σώματός της, κάποια πλοκάμια της απουσιάζουν, ταξιδεύουν, λικνίζονται σε διαφορετικούς ρυθμούς και ζωές κι εμπειρίες, αυτή τη στιγμή και γενικότερα, το κορμί της έχει επεκταθεί στο χώρο κι ελπίζει και στο χρόνο – κάπου το διάβασε αυτό ή τ' άκουσε; - αλλά αυτή νιώθει ακρωτηριασμένη, νιώθει τον πόνο φάντασμα που νιώθουν στα κομμένα μέλη οι ανάπηροι, και να μην μπορεί να κάνει τίποτα, να τα προστατέψει από τους κινδύνους που διατρέχουν μακριά της, έστω κι αν είναι μόνο στο σχολείο ή στην απέναντι πολυκατοικία. Αλλά κι όταν ακόμη τους έχει όλους κοντά της, νιώθει και πάλι μισή, λειψή, αφού δεν μπορεί να ελέγξει τις σκέψεις τους και τις επιθυμίες τους και τα όνειρά τους για τη ζωή, κλειδώνονται στο δωμάτιό τους, κυρίως η μεγάλη, και δεν ξέρει σε τι νερά αρμενίζει, μια απειλή είναι όλα αυτά γι' αυτήν, για την ηρεμία της – αλλά και για το δικό τους μέλλον, δεν είναι; Και δυστυχώς η ίδια δεν θα μπορέσει ποτέ πια να ξαναγίνει ολόκληρη.

Μερικές φορές λέει στον εαυτό της ηρέμησε, κούλαρε, που λένε συνεχώς οι μικροί – άκου ρήμα! – όλα καλά θα πάνε, όλων των ανθρώπων τα παιδιά μεγαλώνουν και σε πιο αντίξοες συνθήκες, θα μεγαλώνουν και τα δικά της και θα είναι καλά και θα βρουν το δρόμο τους. Αυτά λέει και κάπως ηρεμεί.

Ελένη Γιαννακάκη, «Τα χερουβείμ της μοκέτας», Εκδόσεις Εστία, 20006.

ΘΕΜΑ 4^ο

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Συχνά οι νέοι παραπονιούνται για τον κόσμο που κληρονόμησαν από τους μεγάλους, ενώ η ώριμη γενιά θεωρεί τους νέους αγάριστους. Σε ποιες αιτίες αποδίδετε τη διάσταση των γενεών και πώς πιστεύετε ότι μπορούμε να ξεπεράσουμε τα προβλήματα και να γεφυρώσουμε το χάσμα; Υποθέστε ότι εκφωνείτε ομιλία στους συμμαθητές σας.

Μονάδες 50

Ακάδημος